

جمهوری اسلامی ایران

وزارت صنعت، معدن و تجارت

وزیر

شماره: ۶۰/۵۰۸۸۷

تاریخ: ۱۴۰۱/۲/۱۹

پیوست:

جناب آقای علیرضا پیمان پاک

معاون محترم وزیر و رئیس سازمان توسعه تجارت ایران

باسلام

به پیوست دستورالعمل "نحوه شناسایی، انتخاب و انتصاب رایزنان بازرگانی" جهت اجرا ابلاغ می شود.

سیدرضا فاطمی امین

مدیر

جمهوری اسلامی ایران
وزارت صنعت، معدن و تجارت

دستورالعمل نحوه شناسایی، انتخاب و انتصاب رایزنان بازرگانی

وزارت صنعت، معدن و تجارت

شماره: ۲۰۰۳

عنوان: نحوه انتخاب و انتصاب رایزنان بازرگانی وزارت صنعت، معدن و تجارت	شماره دستورالعمل: ۲۰۰۳
واحد مسئول: سازمان توسعه تجارت ایران شماره تماس: ۰۲۱۲۲۶۶۲۵۲۷	واحد همکار: معاونت تجارت و خدمات
تاریخ تصویب: ۱۳۹۸/۷/۹	تصویب کننده: مقام عالی وزارت پیوست: دارد
حوزه کاربرد: حوزه ستادی وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان توسعه تجارت ایران	تاریخ تجدید نظر: ۱۴۰۱/۰۲/۱۹
مدت اعتبار دستورالعمل: ۳ سال از تاریخ تجدید	

دستورالعمل

۱- مقدمه:

با عنایت و استناد به وظایف محوله به موجب قوانین و اسناد بالادستی وزارتخانه و اساسنامه سازمان توسعه تجارت موضوع تصویب نامه شماره ۳۰۷۶۵/ت/۳۱۰۵۶هـ تاریخ ۱۳۸۳/۶/۱۸ و در اجرای تکلیف مندرج در ماده ۵ اساسنامه مذکور و به منظور تقویت ارتباطات تجاری خارجی، بهبود فضای کسب و کار تجار در خارج از کشور، توسعه صادرات غیرنفتی، جذب سرمایه، دانش تکنولوژی روز و اتصال و ورود به چرخه اقتصاد بین الملل، این دستورالعمل تهیه و تدوین گردیده است.

۲- هدف:

این دستورالعمل با هدف تشریح نحوه شناسایی، انتخاب و انتصاب رایزنان بازرگانی به منظور توسعه صادرات غیرنفتی کشور از طریق پیوند منابع و مراکز اقتصادی، بازرگانی و تولیدی کشور با مراکز ذیربط در کشور های هدف تنظیم شده است.

۳- دامنه شمول:

وزارت صنعت، معدن و تجارت
وزارت جهاد کشاورزی
وزارت نفت
وزارت امور اقتصاد و دارایی

۴- تعاریف:

سازمان: سازمان توسعه تجارت ایران

کشورهای هدف: تمامی کشورهای دارای روابط تجاری و سیاسی دوجانبه و یا کشورهای محل استقرار مرکزیت کنوانسیون ها و سازمانهای بین المللی مرتبط با اقتصاد و تجارت بین الملل که حضور و استقرار رایزن موجبات تقویت روابط و مناسبات تجاری دوجانبه و یا چند جانبه را فراهم نماید.

رایزنان بازرگانی: شخصیتی حقیقی است که به منظور تقویت دیپلماسی اقتصادی با تمرکز بر ورود به بازارهای جهانی به عنوان «رایزن بازرگانی» به کشور مقصد اعزام می گردد و متصدی انجام امور مربوط به توسعه تجارت خارجی، بازاریابی و گسترش بازارهای جهانی کالا و خدمات به منظور توسعه صادرات غیرنفتی کشور و بهبود تراز بازرگانی و همچنین تدوین دستورالعمل ها، موافقت نامه های تجاری و توسعه همکاری های دوجانبه، چندجانبه و منطقه ای با سازمان ها، مراجع منطقه ای و بین المللی می باشد.

کارگروه شناسایی و ارزیابی متقاضیان: کارگروهی است که بعد از این به اختصار «کارگروه» نامیده می شود و از طریق درخواستهای واصله از طریق فراخوان و از بین کارکنان رسمی پس از تشکیل و تکمیل پرونده نسبت به شناسایی و بررسی اولیه صلاحیتهای عمومی و اختصاصی آنان و تعیین فهرست نامزدهای نهایی به منظور انجام مصاحبه، بررسی و احراز تایید صلاحیت داوطلبان تشکیل می گردد و

ترکیب اعضای آن در این دستورالعمل تشریح گردیده است.
کمیته انتخاب و تایید صلاحیت رایزنان: کمیته‌ای است که بعد از این به اختصار «کمیته» نامیده می‌شود و مسئولیت بررسی نهایی، معرفی نامزدها به وزارت امور خارجه و موافقت با انتصاب رایزنان بازرگانی را برعهده دارد و ترکیب اعضای آن در این دستورالعمل تشریح گردیده است.

۵- شرح وظایف و مسئولیت‌ها:

- ۱- کارگروه شناسایی و ارزیابی متقاضیان: مسئولیت مصاحبه و ارزیابی توانمندی‌ها و مدارک داوطلبان و ارائه لیست تاییدشده اولیه آنها به کمیته را برعهده دارد.
- ۲- کمیته انتخاب و تایید صلاحیت رایزنان: مسئولیت مصاحبه نهایی، تطبیق شرایط متقاضیان با الزامات و انتخاب نهایی و معرفی آن‌ها را همراه با تعیین کشور هدف برعهده دارد.
- ۳- اداره امور رایزنان بازرگانی و مراکز تجاری سازمان: اعلام فراخوان و تشکیل پرونده و دریافت رزومه‌ها، تهیه بانک اطلاعاتی متقاضیان، بررسی و غربالگری اولیه داوطلبان به منظور تشکیل پرونده، دعوت از اعضای کارگروه و کمیته به جلسات را برعهده دارد.
- ۴- اداره کل منابع انسانی و پشتیبانی سازمان: احراز شرایط عمومی و اختصاصی و انطباق شرایط داوطلب با ضوابط عمومی انتصابات در دستگاه‌های اجرایی را برعهده دارد.

۶- سازوکار اجرایی و فرآیند انجام کار:

شناسایی و انتخاب نامزدهای رایزنی از طریق فراخوان عمومی به جامعه هدف و واجد شرایط یا از بین معرفی شدگان اتاقهای بازرگانی و تعاون و یا از بین کارکنان رسمی به شرط احراز شرایط ذیل و طی تشریفات مندرج بعدی صورت می‌پذیرد. دبیرخانه کارگروه موظف است نسبت به ایجاد بانک اطلاعات داوطلبان رایزنی اقدام نماید.

۶-۱- شرایط عمومی و اختصاصی متقاضیان رایزن بازرگانی:

الف) شرایط عمومی:

- ۱- داشتن اصالت ایرانی و تابعیت جمهوری اسلامی ایران
- ۲- دارا بودن رابطه استخدام رسمی مطابق قانون خدمات کشوری با وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نفت، وزارت امور اقتصاد و دارایی
- ۳- متاهل بودن
- ۴- دارا بودن تسلط به زبان انگلیسی و یا زبان محلی کشور هدف در سطح حداقل متوسط (Intermediate) با ارائه مدرک معتبر مورد قبول کمیته
- ۵- دارا بودن مدرک تحصیلی دانشگاهی منطبق با شرایط مندرج در شناسنامه شغلی رایزن بازرگانی به شرح زیر:
 - گواهینامه دکتری در یکی از رشته‌های تحصیلی:
 - علوم اقتصادی (اقتصاد نظری، اقتصاد بین الملل، اقتصاد سنجی، اقتصاد پولی، اقتصاد بخش عمومی، اقتصاد توسعه اقتصادی، اقتصاد کشاورزی اقتصاد منابع و مالی) اقتصاد کشاورزی، مدیریت بازرگانی (مدیریت بازاریابی/ مدیریت سیاستگذاری بازرگانی) آینده‌پژوهی، مدیریت راهبردی، روابط بین‌الملل، حقوق بین‌الملل عمومی، حقوق تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی.
 - گواهینامه کارشناسی ارشد در یکی از رشته‌های تحصیلی:
 - مدیریت بازرگانی (بازاریابی/بازرگانی بین المللی/تجارت الکترونیکی/مدیریت استراتژیک)، MBA، مدیریت بازرگانی و بازاریابی بین‌المللی (بازرگانی بین‌المللی/بازاریابی)، مدیریت کسب‌وکار (MBA) (بازاریابی/استراتژی/عمومی/ کسب‌وکار بین

الملل) مدیریت (MBA) (استراتژی/اقتصاد مدیریت، مدیریت بازاریابی) اقتصاد و تجارت الکترونیکی، اقتصاد مسکن، روابط بین‌الملل (اقتصاد بین‌الملل)، مهندسی سیستم‌های اقتصادی، اجتماعی، مهندسی صنایع (مهندسی سیستم‌های اقتصادی و اجتماعی) علوم اقتصادی، اقتصاد کشاورزی، حقوق بین‌الملل، برنامه‌ریزی سیستم‌های اقتصادی، توسعه اقتصادی و برنامه‌ریزی، اقتصاد انرژی، حقوق مالی-اقتصادی، حقوق تجاری اقتصادی بین‌المللی، حقوق شرکت‌های تجاری، حقوق مالکیت فکری، حقوق اقتصادی، حقوق تجارت الکترونیکی، حقوق اسناد و قراردادهای تجاری، حقوق حمل و نقل تجاری، علوم قضایی (حقوق تجارت)

- گواهینامه کارشناسی در یکی از رشته‌های تحصیلی: علوم اقتصادی (همه گرایشها)، مدیریت بازرگانی، اقتصاد بازرگانی
 - ۶- دارا بودن حداقل ۷ سال و حداکثر ۲۵ سال سابقه کار مرتبط با حوزه بازرگانی خارجی برای دارندگان مدرک لیسانس و ۳۰ سال برای دارندگان مدرک فوق‌لیسانس به بالا مادامیکه در تعارض با قوانین و اسناد بالادستی نباشد و حداقل سه سال از آن هم‌تراز یکی از رده‌های مدیریت حرفه‌ای وفق اسناد مثبت و صحت گذاری شده در کارگروه باشد.
 - ۷- دارا بودن شرایط اخذ گذرنامه سیاسی و یا اعزام به عنوان رایزن بازرگانی به نمایندگی‌های خارج از کشور
 - ۸- نداشتن منع قانونی برای خروج از کشور در تمامی مراحل نامزدی تا اعزام و انتصاب نهایی
 - ۹- احراز تسلط مهارت‌های کاربری کامپیوتر (ICDL) یا دارا بودن گواهینامه مرتبط
- تبصره ۱: تغییر شرایط عمومی بنا به پیشنهاد رئیس و تایید کمیته مادامی‌که با سایر قوانین در تعارض نباشد، امکانپذیر است.

ب) شرایط اختصاصی:

- ۱- احراز حسن سابقه و رفتار سازمانی و فعالیت اداری توسط کمیته
- ۲- دارا بودن دانش، توانمندی و تجارب مرتبط با حوزه فعالیت
- ۳- دارا بودن مهارت‌های تخصصی لازم و کسب حداقل ۷۰ درصد میانگین امتیازات لازم به موجب فرم‌های ارزشیابی و فرم‌های ثبت مصاحبه مقدماتی (پیوست شماره ۱ و ۲)
- ۴- آشنایی با شرایط کشور هدف و ارائه برنامه عملیاتی برای انجام وظایف محوله
- ۵- کسب حداقل ۷۰ درصد میانگین امتیازات لازم به موجب فرم‌های ارزشیابی برنامه‌ها و فرم‌های ثبت امتیاز مصاحبه نهایی (پیوست شماره ۳ و ۴)
- ۶- قبولی در آزمون تخصصی برگزار شده توسط سازمان مشتمل بر سنجش آگاهی نگرش و عملکرد متقاضی رایزنی پیرامون مبانی اقتصادی، تجارت، روابط بین‌الملل، تشریفات بین‌الملل، کشورهای همسو، و غیرهمسو، سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی مرتبط با تجارت، فنون برقراری ارتباط و فنون مذاکره، مبانی تنظیم قرارداد و موافقتنامه‌های تجاری و مهارت‌های فناوری اطلاعات

۶-۲- ترکیب اعضای کارگروه و کمیته:

- الف) کارگروه شناسایی و ارزیابی متقاضیان:
- کارگروه مکلف به انجام فرایند شناسایی، ثبت نام، ارزیابی اولیه، برگزاری فراخوان و آزمون و طرح‌های سنجش و مصاحبه و تشکیل بانک اطلاعات متقاضیان و سرمایه انسانی موجود و مرتبط با همکاری کمیته انتصابات وزارتخانه و پیشنهاد فهرست کشورهای هدف و اولویت‌های اعزام و تنظیم پیشنهادات اصلاحی اولیه می‌باشد.
- رئیس کارگروه: معاون ارتقاء کسب و کارهای بین‌المللی سازمان
- دبیر کارگروه: رئیس اداره رایزنان بازرگانی و مراکز تجاری سازمان (بدون حق رای امتیاز)
- اعضای کارگروه:

۱- معاون خدمات تجاری سازمان

۲- معاون برنامه ریزی و مقررات سازمان

تبصره ۲: دعوت و حضور مدیران یا کارشناسان مرتبط با موضوع، بدون حق رای و با دعوت رییس کارگروه میسر می باشد.

(ب) کمیته انتخاب و تایید صلاحیت رایزنان:

کمیته مسئول تصویب سازوکار شناسایی و ارزیابی نامزدها، چگونگی اعلام نامزدی، فرآیند انتخاب، فرایند آموزش، کارآموزش و کارورزی پذیرفته شدگان و فرآیند انتصاب رایزنان، نظارت بر حسن عملکرد آنان و اتخاذ تصمیم بر ابقا یا لغو ابلاغ ماموریت رایزنان، تعیین فهرست کشورهای هدف و تصویب فهرست کشورهای اولویت دار و ترتیب اولویت آنها، تصویب نظام ارزیابی عملکرد عمومی و سازمانی رایزنان و پیشنهادات اصلاح این دستورالعمل می باشد.

رییس کمیته: معاون وزیر و رییس کل سازمان

دبیر کمیته: معاون ارتقاء کسب و کارهای بین المللی سازمان (بدون حق رای)

اعضای کمیته:

۱- معاون تجارت و خدمات وزارت صنعت، معدن و تجارت

۲- معاون دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه

۳- رییس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران یا یکی از اعضاء هئیت رئیسه با حکم رییس اتاق

۴- رییس اتاق تعاون جمهوری اسلامی ایران یا یکی از اعضاء هئیت رئیسه با حکم رییس اتاق

۵- رئیس مرکز سرمایه انسانی و سازمانی وزارت صنعت، معدن و تجارت (دبیر کمیته انتصابات وزارتخانه)

تبصره ۳: تصمیمات و آراء کارگروهها با حضور رییس و به شرط حصول حدنصاب اکثریت نسبی اعضا رسمیت و اعتبار می یابد.

تبصره ۴: کلیه امور اجرایی مندرج در شرح وظایف کمیته و آماده سازی پرونده متقاضیان قابل طرح در دبیرخانه کمیته و با بسیج منابع سازمان انجام خواهد گرفت.

تبصره ۵: انتصاب رایزنان موضوع این دستورالعمل از شمول ماده ۱ دستورالعمل اجرایی نحوه انتخاب و انتصاب مدیران حرفه ای وزارت صنعت معدن و تجارت خارج است. اتاق های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و تعاون ایران می توانند گزینه های واجد شرایط مندرج در این دستورالعمل را به سازمان پیشنهاد دهند، لیکن نافی ضرورت طی تشریفات مندرج در این دستورالعمل نمی باشد.

۳-۶- سایر الزامات:

۳-۶-۱- افراد پذیرفته شده در مراحل گزینش، موظف به گذراندن دوره های آموزشی، کارآموزی و عنداللزوم کارورزی طراحی شده و کسب تجربیات عملی تعیین شده توسط سازمان می باشند. این دوره ها بسته به نیاز داوطلب، حداکثر یک سال بطول می انجامد و داوطلب موظف است ضمن کسب حدنصاب نمرات ارزشیابی در مدت آموزش گزارشات تحلیلی در خصوص بازار و کالا تهیه و ارائه نماید.

تبصره ۶: افرادی که قبلاً دوره های آموزشی ویژه رایزنان بازرگانی و یا دوره های با سرفصل مشابه و یا تجربیات معادل دوره های آموزشی را گذرانده اند، پس از کسب حدنصاب در آزمون اختصاصی ورودی و با تایید واحد آموزش سازمان، نیازی به حضور در دوره ها ندارند.

۳-۶-۲- پس از تایید کمیته انتخاب و تایید صلاحیت رایزنان و طی مراحل مندرج در این دستورالعمل، در صورت تایید نهایی کمیته و رییس کل سازمان، داوطلب جهت ادامه فرایند توسط رییس سازمان به وزارت امور خارجه معرفی و پس از انجام مراحل لازم در وزارت امور خارجه و صدور حکم و اخذ گذرنامه سیاسی و تعیین سطح همترازی با ابلاغ رییس کل سازمان به عنوان رایزن بازرگانی (وابسته) منصوب و وفق تشریفات مقرر به محل ماموریت اعزام خواهد شد. گردش کار و مراحل اجرایی فرایند مطابق با فلوچارت مندرج در

پیوست شماره ۵ این دستورالعمل خواهد بود.

تبصره ۷: تعیین کشور هدف جهت اعزام رایزن بنا به تصمیم سازمان و نظرات کارگروه انتخاب خواهد بود.
۳-۳-۶- رایزن بازرگانی با گذرنامه سیاسی به کشور هدف اعزام و با هماهنگی رییس نمایندگی جمهوری اسلامی ایران و زیر نظر رییس سازمان توسعه تجارت ایران براساس شرح وظایف و مسئولیت های تعیین شده انجام وظیفه خواهد نمود.

تبصره ۸: حداکثر دوران تصدی ماموریت رایزن بازرگانی مطابق پست کارشناسان اقتصادی وزارت امور خارجه می باشد. در بدو انتصاب رایزن، حکم ماموریت وی برای یک سال قابل صدور است و پس از پایان دوره یکساله در صورت احراز حداقل ۸۰ درصد نمره ارزیابی عملکرد، بنا به پیشنهاد دبیر کمیته و تایید کمیته، تمدید حکم توسط رییس کل سازمان، به صورت سالانه با رعایت سقف مجاز اشاره شده قابل انجام خواهد بود.

۳-۳-۶- دبیر کمیته موظف می باشد وفق شاخص های عمومی و اختصاصی مصوب کمیته نسبت به کنترل و نظارت عملکرد رایزنان بازرگانی و همچنین دریافت گزارشات مستمر و ارزیابی آنها در هر فصل (دوره های سه ماهه، شش ماهه، نه ماهه و سالیانه) اقدام نماید.
تبصره ۹: شرح وظایف رایزنان بازرگانی مطابق با مفاد مندرج در پیوست های ۶ این دستورالعمل می باشد و ارزیابی عملکرد اختصاصی رایزنان بازرگانی براساس شاخص های ارزیابی کارشناسان اقتصادی وزارت امور خارجه با همکاری کمیته صورت خواهد گرفت.

تبصره ۱۰: تصمیم گیری در مورد پایان ماموریت رایزنان که عملکرد آنان پس از ارزیابی کمتر از ۶۰ درصد بوده و یا دچار تخلف یا سهل انگاری یا کم کاری گردیده اند با پیشنهاد دبیر کمیته و تصویب کمیته و براساس درخواست سازمان یا رایزن یا رییس نمایندگی خارجی کشور است.

تبصره ۱۱: تعیین همترازی با رده های مدیریت حرفه ای، سطح سازمانی و حقوق مزایا براساس ساختار سازمانی مصوب قوانین و مقررات مربوط از جمله مصوبات کمیسیون موضوع ماده ۶ آیین نامه فوق العاده اشتغال خارج از کشور و یا تایید سازمان اداری و استخدامی تعیین می شود.

۳-۳-۶- بنا به تشخیص سازمان و با هماهنگی و موافقت وزارت امور خارجه، رایزن بازرگانی می تواند برای کشورهای مجاور کشور محل ماموریت، بصورت آکرودیتته خدمت نماید و هزینه های مرتبط و مدیریت فضای تجاری این کشورها پس از تامین اعتبار سازمان، با تایید سفرای کشور های مورد نظر و براساس دستورالعمل اداری و مالی رایزنان (پیوست شماره ۸) قابل قبول خواهد بود.

۳-۳-۶- اعزام مجدد رایزنان سابق بازرگانی که متوسط عملکرد رایزنی آنها در طول دوران تصدی خدمت بالای ۷۰ درصد بوده، در صورت تقاضای مجدد با تایید ریاست کل سازمان توسعه تجارت ایران و تایید صلاحیت مجدد حراست سازمان، بدون نیاز به طرح مجدد در کارگروه، صرفا با تصویب کمیته قابل انجام است.

۳-۳-۶- رایزنان بازرگانی متعهد می شوند که پس از پایان ماموریت در خارج از کشور حداقل یک برابر مدت زمان ماموریت در خارج از کشور، در صورت نیاز سازمان توسعه تجارت ایران و یا هر محلی که سازمان تشخیص دهد خدمت نمایند.

۳-۳-۸- در صورت نیاز به تفسیر مفاد این دستورالعمل با تعیین تکلیف موارد مستحدثه جدید یا بررسی پیشنهادات اصلاحی و الحاقی مصوب کمیته موضوعات در جلسات دوره ای کمیته راهبری این دستورالعمل متشکل از رییس سازمان توسعه تجارت، معاونت تجارت و خدمات وزارتخانه و رییس مرکز سرمایه انسانی و سازمانی وزارتخانه مطرح و اتخاذ تصمیم می گردد. مفاد این دستورالعمل هر دو سال یکبار در کارگروه سه نفره فوق الذکر مورد بازنگری قرار می گیرد.

این دستورالعمل در ۶ بند اصلی و ۱۱ تبصره تنظیم و به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت رسیده و جایگزین دستورالعمل ابلاغی موضوع نامه شماره ۶۰/۱۸۶۶۵۶ مورخ ۱۳۹۸/۷/۹ گردیده که ضمن ابطال مفاد دستورالعمل مورد اشاره از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا می باشد.

آدرس سامانه مورد استفاده: www.tpo.ir

تصویب کننده:

سید رضا فاطمی امین
وزیر صنعت، معدن و تجارت

بهره

پیشنهاد دهنده:

علیرضا پیمان پاک
معاون وزیر و رییس کل سازمان توسعه تجارت ایران